

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЧОРНОБРИВЦІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НОВИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Шегда С.М.

Науковий керівник: Живора Н.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

vasyllynetssonya@gmail.com

Вступ. Чорнобривці – рослина, що добре відома як декоративна, в Україні росте всюди та цінується, перш за все, за яскраві квіти. Існують більше 50-ти видів чорнобривців (*Tagetes L.*), сімейство Айстрових (*Asteroideae*), з яких найбільш розповсюдженими в Україні є прямостоячі, розлогі та вузьколисті. Чорнобривці є теплолюбною рослиною з доволі тривалим вегетаційним періодом. Рослину вирощують як самостійну культуру або вкупі з іншими квітковими рослинами, з якими вона утворює яскраві композиції.

Останнім часом чорнобривці приваблюють увагу не тільки як декоративна рослина, а й як перспективна сировина для створення лікарських засобів з різноманітною фармакологічною дією.

Мета дослідження. Проведення аналізу інформаційних наукових джерел щодо застосування чорнобривців для лікування захворювань в традиційній та нетрадиційній медицині та перспектив використання рослини для створення нових лікарських засобів.

Матеріали та методи. Під час роботи використовували системний та структурний аналіз наукових джерел, інформаційних довідників народної медицині, гомеопатії, а також інтернет-ресурсу.

Результати дослідження. З метою виявлення перспективи застосування чорнобривців було проаналізовано різні інформаційні джерела: наукові, народної медицині, гомеопатії тощо. Дані літератури свідчать, що чорнобривці володіють антисептичною, антивірусною, протизапальною, тонізуючу дією. Використовуючи лікувальні властивості рослини, у народній медицині настоями та відварами з чорнобривців лікують застудні захворювання, що супроводжуються інфекційно-запальними процесами в носоглотці, верхніх дихальних шляхах, бронхах, а також при грипі та ін. В інформаційних джерелах нетрадиційної медицини наведено відомості про позитивний вплив засобів з чорнобривців при лікуванні астми. Крім того, лікарські засоби з рослини поліпшують зір, покращують загальний стан при нервових розладах тощо.

За даними літературних джерел засоби з рослини можна застосовувати зовнішньо для лікування низки захворювань. Так, у народній медицині лікувальні засоби з чорнобривців рекомендуються при стоматиті та інших захворювань ротової порожнини. Науковими дослідженнями доведено, що лікарські засоби з рослини у вигляді водних і неводних рідких лікарських форм позитивно впливають на стан шкіри, відновлюють її та можуть застосовуватися для лікування низки захворювань. Так, олія з квіток чорнобривців сприяє загоєнню ран і опіків.

У якості сировиною для виготовлення лікарських засобів використовують як свіжі квітки, так і висушені суцвіття. З лікарських форм найчастіше виготовляють лікарські засоби у вигляді настоїв, відварів, олій. Квітки чорнобривців є у складі деяких комбінованих лікарських засобів у формі екстрактів, настоек та ін.

За даними наукових джерел, асортимент препаратів з цієї рослини, що пропонується аптечними мережами досить обмежений. Існує тільки невелика кількість лікарських засобів, у складі яких є чорнобривці (Візормакс саше та ін.).

Однією з переваг чорнобривців є те, що це сировина природного походження та має широкий спектр біологічної дії. Як правило, препарати, що створені з лікарської рослинної сировини, мають менше негативних наслідків від їх застосування. Це стосується також й чорнобривців. Але при використанні рослини для лікування треба враховувати дані літературних джерел про те, що засоби на її основі у великих дозах можуть викликати блювоту та іншу побічну дію. Отже, лікарські засоби з чорнобривців для внутрішнього застосування треба з обережністю використовувати вагітним і дітям.

Враховуючи вищенаведене, з метою забезпечення населення країни ефективними та безпечними препаратами природного походження на кафедрі аптечної технології ліків проводяться дослідження з розробки складу та технології нових лікарських засобів на основі чорнобривців. В наших дослідженнях ми використовували чорнобривці прямостоячі (*Tagetes erecta* L.).

Висновки. Чорнобривці є перспективною сировиною для створення лікарських засобів з широким спектром фармакологічної дії. На кафедрі АТЛ НФаУ проводяться дослідження з розробки лікарських засобів з чорнобривців прямостоячих у різних лікарських формах.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ РЕТИНОЇДІВ АДАПАЛЕНУ ТА ТРЕТИНОЇНУ

Штрімайтис О.В.¹

Науковий керівник: Кухтенко О.С.²

¹Комунальний заклад вищої освіти «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради, Рівне, Україна

²Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
tfr@nuph.edu.ua

Вступ. Сучасна світова фармацевтична практика використовує все більше лікувальних засобів, що містять вітаміни та провітаміни як активні компоненти для лікування різноманітних захворювань. Використання таких препаратів дозволяє знизити негативний вплив на організм, уникнути побічних ефектів, і завдяки правильному вибору лікарської форми, дозуванню та оптимально підібраним допоміжним компонентам досягти максимальної терапевтичної дії. Використання ретиноїдів ускладнюється можливою побічною дією даних речовин, що пов'язано із їх здатністю до пігментації шкіри та виникнення подразнення. Зменшення побічної дії можливе за рахунок технологічних рішень, при виробництві м'яких та твердих лікарських форм. В той же час використання технологічних підходів до субстанцій обумовлює визначення початкових показників субстанцій.

Мета дослідження. Аналіз основних фармако-технологічних властивостей адапалену та третиноїну із урахуванням застосування субстанцій при розробці лікарських засобів.

Матеріали та методи. Об'єктами дослідження стали субстанції, які відносяться до складу ретиноїдів (адапален та третиноїн). В якості методів дослідження застосовувалися методики Державної Фармакопеї України. Проведено аналіз наявних фармакопейних статей на субстанції провідних Фармакопей світу (США (USP), Британська Фармакопея, Європейська фармакопея). При аналізі наукових публікацій використано методи наукового аналізу, які сприяли порівнянню, аналізу, узагальненню та систематизації літературних даних. Для досягнення поставленої мети використано загальноприйняті методи досліджень.